EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2008/0080(AVC)

30.6.2008

****

IETEIKUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes lēmumam par protokola parakstīšanu Eiropas Kopienas un tās dalībvalstu vārdā Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos attiecībā uz Bulgārijas Republikas un Rumānijas piedalīšanos kā līgumslēdzējām pusēm pēc to pievienošanās Eiropas Savienībai (9116/2008 – COM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Marian-Jean Marinescu*

PR_AVC_art83

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra *nodoto balsu vairākums*
**I	Sadarbības procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
**II	Sadarbības procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***	Piekrišanas procedūra *Parlamenta deputātu vairākums, izņemot gadījumus, kas minēti EK līguma 105.,107.,161.un 300. pantā un ES līguma 7. pantā*
***I	Koplēmuma procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
***II	Koplēmuma procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***III	Koplēmuma procedūra (trešais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopīgo projektu*

(Norādīto procedūru izvēlas atkarībā no Komisijas ierosinātā juridiskā pamata)

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS**Error! Bookmark not defined.**

PASKAIDROJUMS .....**Error! Bookmark not defined.**

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes lēmumam par protokola parakstīšanu Eiropas Kopienas un tās dalībvalstu vārdā Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos attiecībā uz Bulgārijas Republikas un Rumānijas piedalīšanos kā līgumslēdzējām pusēm pēc to pievienošanās Eiropas Savienībai
(9116/2008 – COM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

(Piekrišanas procedūra)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā priekšlikumu Padomes lēmumam (COM(2008)0209),

– ņemot vērā Protokolu Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos attiecībā uz Bulgārijas Republikas un Rumānijas piedalīšanos kā līgumslēdzējām pusēm pēc to pievienošanās Eiropas Savienībai (8689/08),

– ņemot vērā Protokolu Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos attiecībā uz Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas piedalīšanos kā Līgumslēdzējām pusēm saskaņā ar to iestāšanos Eiropas Savienībā[1],

– ņemot vērā Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos.[2],

– ņemot vērā lūgumu dot piekrišanu, ko Padome iesniegusi saskaņā ar EK līguma 310. pantu, saistībā ar 300. panta 2. punkta pirmās daļas otro teikumu un 300. panta 3. punkta otro daļu (C6-0209/2008),

– ņemot vērā 2005. gada Pievienošanās akta 6. panta 2. punktu[3],

– ņemot vērā Parlamenta Reglamenta 75. pantu un 83. panta 7. punktu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ieteikumu (A6-0000/2008),

1. sniedz piekrišanu protokola noslēgšanai;

2. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu un Šveices Konfederācijas valdībām un parlamentiem.

[1] OV L 89/30, 28.3.2006.
[2] OV L 114/6, 30.4.2002.
[3] OV L 157/203, 21.6.2005.

PASKAIDROJUMS

I. Priekšvēsture

Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm (Beļģija, Dānija, Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Somija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste), no vienas puses, un Šveici[1], no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos parakstīja 1999. gada 21. jūnijā, un tas stājās spēkā 2002. gada 1. jūnijā[2].

Pēc desmit jauno Eiropas Savienības dalībvalstu (ES 10) pievienošanās 2004. gada 1. maijā Nolīgumu grozīja ar protokolu un paplašināja arī attiecībā uz ES 10 (Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Slovēnija un Slovākija). Šo Nolīguma pirmo Protokolu Eiropas Kopienas un tās dalībvalstu vārdā parakstīja 2004. gada 26. oktobrī, un pēc pozitīvajiem 2005. gada 25. septembrī Šveicē notikušā referenduma rezultātiem attiecībā uz šo jautājumu protokols stājās spēkā 2006. gada 1. aprīlī[3] .Protokols atbilst Nolīguma ar ES 15 modelim, proti, tajā noteiktas kvotas, darba tirgus piekļuves nosacījumi, ierobežojumi un aizsardzības klauzulas.

Pēc Bulgārijas un Rumānijas pievienošanās Eiropas Savienībai 2007. gada 1. janvārī Nolīgums atkal ir jāgroza, lai par tā līgumslēdzējām pusēm varētu kļūt arī jaunās dalībvalstis. 2006. gada 5. maijā – pēc Padomes piekrišanas saņemšanas – Komisija uzsāka sarunas ar Šveices Konfederāciju par Nolīguma par personu brīvu pārvietošanos otrā protokola noslēgšanu saistībā ar Bulgārijas un Rumānijas kļūšanu par līgumslēdzējām pusēm. Sarunas noslēdzās 2008. gada 29. februārī, izstrādājot Protokola projekta galīgo redakciju. 2008. gada 27. maijā šā Nolīguma otro Protokolu parakstīja Eiropas Kopienas un dalībvalstu vārdā.

II. Protokols Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un Šveici par personu brīvu pārvietošanos attiecībā uz Bulgārijas un Rumānijas (ES 2) piedalīšanos kā līgumslēdzējām pusēm pēc to pievienošanās Eiropas Savienībai 2007. gada 1. janvārī (šis protokols)

Šis protokols ir Nolīguma ar ES 25 „loģisks paplašinājums”. Izmantojot tādu pašu tiesisko pamatu, kāds noteikts iepriekšējā protokolā (Protokols ar ES 10), šis protokols nosaka Šveices tiesības piemērot darba ņēmēju un pašnodarbinātu personu no Rumānijas un Bulgārijas kvantitatīvos ierobežojumus, lai nodrošinātu pakāpenisku abu iepriekš minēto valstu piekļuvi Šveices darba tirgum, kurš katru gadu uzņem arvien vairāk strādājošo atkarībā no Šveices darbaspēka pieprasījuma un nodarbinātības rādītājiem.

---

[1] Šveice ir viena no Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) dibinātājvalstīm, bet nav Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalsts. Tā kā Šveice nobalsoja pret iestāšanos EEZ, bija nepieciešams slēgt vairākus nolīgumus ar Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm.

[2] No 2007. gada 1. jūnija darba ņēmējiem no ES 15 un divām jaunajām, mazajām Eiropas Savienības dalībvalstīm Maltas un Kipras, kā arī no trīs EBTA dalībvalstīm – Īrijas, Norvēģijas un Lihtenšteinas – ir nodrošināta neierobežota piekļuve Šveices darba tirgum. Ja imigrantu skaits par 10 % pārsniedz vidējo imigrantu skaitu iepriekšējos trīs gados, Šveicei ir tiesības piemērot kvotas arī attiecībā uz šīm 17 Eiropas Savienības dalībvalstīm.

[3] OV L 89, 28.3.2006., 30. lpp.

Šveice nosaka šādas kvotas pārejas periodam (kopumā septiņi gadi attiecībā uz ES 10):
- divus gadus ilgs pirmais pārejas periods, kurš sākas šā protokola spēkā stāšanās dienā;
- trīs gadus ilgs otrais pārejas periods, ja Šveice ziņojumā par pirmā pārejas perioda rezultātiem informē par saviem nodomiem turpināt piemērot kvantitatīvos ierobežojumus[1];
- divus gadus ilgs papildu periods, kad Šveice var turpināt piemērot kvantitatīvos ierobežojumus, ja rodas „nopietni tās darbu tirgus traucējumi vai apdraudējums".

Protokolā ir iekļauta arī īpaša aizsardzības klauzula, kura nosaka, ka desmit gadu laikā pēc protokola stāšanās spēkā Šveicei ir tiesības noteikt kvotas, ar kurām ierobežo imigrantu skaitu, ja izsniegto uzturēšanās atļauju skaits viena gada laikā par 10 % pārsniedz iepriekšējos trīs gados izsniegto uzturēšanās atļauju vidējo skaitu. Nākamajā gadā Šveice var ierobežot izsniegto uzturēšanās atļauju skaitu, nosakot, ka tas nedrīkst pārsniegt iepriekšējo trīs gados izsniegto uzturēšanās atļauju vidējo skaitu plus 5 %.[2]
Ņemot vērā to, ka referendumu par Šveices darba tirgus atvēršanu divām jaunajām dalībvalstīm ir paredzēts organizēt līdz 2009. gada maijam un ka šis Protokols stāsies spēkā pēc iepriekš minētā referenduma, periods, uz kuru attiecas īpašā aizsardzības klauzula, var ilgt līdz 2019. gadam.

Šie kvantitatīvie ierobežojumi attiecībā uz Šveicē strādājošajiem darba ņēmējiem un pašnodarbinātajām personām, kuras ir Bulgārijas un Rumānijas pilsoņi, ir piemērojami attiecībā uz šādiem diviem uzturēšanās veidiem: uzturēšanās uz laiku, kas ir ilgāks par četriem mēnešiem, bet īsāks par vienu gadu (īslaicīga uzturēšanās), un uzturēšanās uz vienu gadu vai ilgāk (ilgtermiņa uzturēšanās).[3]

Visā piecus gadus ilgajā pārejas periodā jaunu uzturēšanās atļauju skaits attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju palielināsies no 3 620 līdz 9 090 (īslaicīga uzturēšanās) un no 362 līdz 1 046 (ilglaicīga uzturēšanās).

Pārejas posma pasākumi arī nodrošina Šveicei kontroli pār prioritāšu noteikšanu saistībā ar darba ņēmēju integrēšanu pastāvīgā darbaspēka tirgū, algām un darba apstākļiem, ko piemēro jebkuras citas līgumslēdzējas valsts pilsoņiem. Tāda pati kontrole ir noteikta arī pār personām, kas sniedz pakalpojumus šādās četrās nozarēs: dārzkopības pakalpojumi, būvniecība un ar to saistītās nozares, drošības pakalpojumi un ēku tīrīšana un uzkopšana.

Pamatojoties uz iepriekšējā protokola modeli (Protokols ar ES 10), šajā protokolā noteikti vairāki pielāgojumi attiecībā uz pārejas pasākumiem saistībā ar lauksaimniecības zemes, mežu un mežsaimniecības zemes iegādi Šveices pilsoņiem un uzņēmumiem, kā arī otrā mājokļa iegādi. Turklāt tajā ir noteikti arī tehniski pielāgojumi, jo īpaši attiecībā uz sociālās nodrošināšanās shēmām. Nepieciešamos pielāgojumus attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju abpusēju atzīšanu pieņems Apvienotā nolīguma komiteja.

III. Šveices tirgus atvēršana divām jaunajām dalībvalstīm

[1] Ja netiek sniegts šāds paziņojums, pārejas periods beidzas pēc divu gadu perioda beigām.
[2] Sākotnējā Nolīguma 10. panta 4. punkts.
[3] Spēkā esošu uzturēšanās atļauju turētājiem ir tiesības pagarināt atļaujas; uz viņiem neattiecina kvantitatīvos ierobežojumus, ko piemēro, ja ir pārsniegtas kvotas.

Saskaņā ar Šveices Ekonomikas organizācijas jaunāko pētījumu[1], Nolīgumam par personu brīvu pārvietošanos paplašināšanai attiecībā uz divām jaunajām dalībvalstīm ir ļoti liela ietekme uz Šveices ekonomiku.

Lai izvairītos no ekonomiskās un sociālās nestabilitātes[2], Šveices iestādes pārliecināja iedzīvotājus, ka darba tirgus tiks atvērts pakāpeniski un ka ietekme uz algām tirgus liberalizācijas rezultātā tiks ierobežota. Attiecīgi pastāv iespēja piemērot kvotas, pamatojoties uz aizsardzības klauzulu, kas var palikt spēkā līdz 2019. gadam.

Tomēr, ja Šveices Parlaments un vēlētāji noraida Nolīguma par personu brīvu pārvietošanos paplašināšanu attiecībā uz jaunajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, pastāv briesmas, ka Eiropas Savienībai būs jāpārtrauc šis Nolīgums. Šā iemesla dēļ var stāties spēkā tā sauktie „giljotīnas noteikumi", un rezultātā spēku zaudēs seši citi 1999. gadā noslēgti pirmās kārtas divpusējie nolīgumi.[3]
Saskaņā ar Nolīgumu tā paplašināšanu nosaka neobligāta referenduma rezultāti, kas ļauj novērtēt Šveices pilsoņu nostāju attiecībā uz šo jautājumu.

2005. gada 25. septembrī notika referendums par šo jautājumu, lai apstiprinātu Protokola Nolīgumam ar ES 10 stāšanos spēkā.[4]

Turklāt tā kā beigsies septiņus gadus ilgais pārejas periods attiecībā uz ES 25, iespējams, ka, sākoties jaunam periodam, 2009. gada maijā notiks vēl viens referendums.[5]

IV. Referenta nostāja

Ekonomiskie ieguvumi

Nolīgums par personu brīvu pārvietošanos, kas noslēgts starp Šveici un Eiropas Savienību, atvēra darba tirgu un attiecīgi sniedza iespējas desmit jaunajām dalībvalstīm un palielināja tirdzniecības apjomu ar tām valstīm ietekmēja Šveices ekonomisko izaugsmi.

---

[1] Skatīt http://www.accords-bilateraux.ch/fileadmin/user_upload/bilaterale/pdf/fr/2008-06-16_Exp_Europe_Staempfli.pdf

[2] Attiecībā uz pārrunām ar Šveici bija paredzams, ka tiks apstiprināti tādi darba tirgus ierobežojumi kā prioritāras valstis, algu kontrole un kvotas.

[3] Pirmās kārtas divpusējie nolīgumi attiecās uz personu brīvu pārvietošanos, sauszemes transportu, gaisa transportu, lauksaimniecību, zinātnisko izpēti, kā arī tirdzniecības un valsts iepirkumu tehniskajiem šķēršļiem un stājās spēkā 2002. gada 1. jūnijā. Sarunas par otrās kārtas divpusējiem nolīgumiem notiek no 2002. gada jūnija, un tās ir saistītas ar nolīgumiem, kuri attiecas uz nodokļu piemērošanu ietaupījumiem, sadarbību par cīņu pret krāpšanu, Šengenas tiesību aktu piemērošanu attiecībā uz Šveici, Šveices līdzdalību saistībā ar „Dublinas" un „*Eurodac"* noteikumiem, tirdzniecību ar apstrādātiem lauksaimniecības produktiem, Šveices līdzdalību Eiropas Vides aģentūras darbā un Eiropas Vides informācijas un novērošanas tīklā (*EIONET*), sadarbību statistikas apkopošanas jomā, Šveices līdzdalību programmās *„Media plus"* un *„Media training"* un izvairīšanos no nodokļu dubultās uzlikšanas Kopienas iestāžu pensionētajiem darbiniekiem.

[4] Saskaņā ar 2005. gadā publicētajiem sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem 52 % vēlētāju bija norādījuši, ka viņi balsotu par Nolīguma par personu brīvu pārvietošanos paplašināšanu, 30 % vēlētāju balsotu pret, bet 18 % nebija izlēmuši, kā balsot.

[5] Šveices Parlaments nolēma, ka referendums par Nolīguma ar ES 25 pagarināšanu ir jārīko atsevišķi no pirmā referenduma attiecībā uz ES 2 par Protokola Nolīgumam saistībā ar Bulgārijas un Rumānijas pievienošanos Eiropas Savienībai stāšanos spēkā.

Saskaņā ar Valsts ekonomikas lietu sekretariāta publicēto ziņojumu, imigrācija ir pielāgota Šveices darba tirgus vajadzībām, pamatojoties uz tā ciklisko attīstību, un tā ir labvēlīgi ietekmējusi valsts ekonomiku.

Sagaidāms, ka Nolīguma paplašināšana attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju palielinās konkurenci Šveices darba tirgū, atvieglos Šveices darba ņēmēju nosūtīšanu uz šīm divām valstīm, uzlabos Rumānijas un Bulgārijas darba ņēmēju pieņemšanu darbā un nākotnē atvērs tirgus Šveices eksportam. Saskaņā ar statistikas datiem Šveices darba tirgū ir nepieciešami ļoti augsti kvalificēti darbinieki, jo īpaši tādās jomās kā pārvaldība, augstākā izglītība un tehnika.

Dažas Šveices ekonomikas nozares, piemēram, tūrisms, viesu uzņemšana, lauksaimniecība un veselības aprūpe, sagaida, ka tirgu atvēršana ļaus aizpildīt brīvās darba vietas, saistībā ar kurām nepieciešami darba ņēmēji ar zemāku kvalifikāciju.

Šā Protokola radītās problēmas

Referents atzinīgi vērtē Nolīguma paplašināšanu, jo viņš uzskata, ka Rumānijai un Bulgārijai, no vienas puses, un Šveices Konfederācijai, no otras puses, pavērtos plašas iespējas saistībā ar paplašinātu Eiropu, kas veicina tādu ekonomikas politiku īstenošanu, kas vērstas uz izaugsmi un nodarbinātības veicināšanu ne tikai Eiropas Savienībā, bet arī tās kaimiņvalstīs.

Tomēr, salīdzinot Protokolu saistībā ar ES 10 pievienošanos ar Protokolu saistībā ar Rumānijas un Bulgārijas pievienošanos, referents secina, ka neskatoties uz to, ka Šveice nosaka vienādu pārejas periodu kā attiecībā uz ES 10, tā arī ES 2, pastāv atšķirības termiņos.

Šādas atšķirības rodas, jo ir noteikti atšķirīgi protokolu piemērošanas termiņi[1], kas pagarina Rumānijai un Bulgārijai piemērotos pārejas periodus par vismaz diviem gadiem.[2] Piemērošanas termiņi atšķiras, jo atšķirīgā veidā ir noteikts šo pārejas periodu sākums: attiecībā uz ES 10 – skaitot no to pievienošanās Eiropas Savienībai (01.04.2004.), un attiecībā uz ES 2 – skaitot no Protokola stāšanās spēkā (proti, pēc referenduma Šveicē, kas paredzēts 2009. gada maijā).

Tādēļ, ņemot vērā divus gadus ilgo kavēšanos attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju, referents aicina Eiropas Savienību rīkoties taisnīgi, lai nodrošinātu šā procesa paātrināšanu, un pārliecināties, ka Šveices Konfederācija neatliks dokumentu ratifikāciju, un šis Protokols varēs stāties spēkā tūlīt pēc paredzētā referenduma rezultātu iegūšanas saistībā ar šo jautājumu.

---

[1] Protokols Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un Šveici par personu brīvu pārvietošanos saistībā ar desmit jaunu Eiropas Savienības dalībvalstu (ES 10) pievienošanos 2004. gada 1. maijā nosaka šādus pārejas periodus: trīs gadus ilgs pirmais pārejas periods līdz 2007. gada 31. maijam, divus gadus ilgs otrais pārejas periods līdz 2009. gada 31. maijam un papildu divu gadu periods līdz 2011. gadam; īpašie aizsardzības noteikumi attiecībā uz Šveici ir spēkā līdz 2014. gadam.

[2] Īpašie aizsardzības noteikumi Šveicei attiecībā uz ES 2 arī ir spēkā divus gadus ilgāk, nekā attiecībā uz ES 10. Tas tā ir tādēļ, ka šī klauzula attiecībā uz ES 10 ir spēkā līdz 2014. gadam, proti, divpadsmit gadus pēc sākotnējā Nolīguma stāšanās spēkā 2002. gadā un desmit gadus pēc šo valstu pievienošanās Eiropas Savienībai, un attiecībā uz ES 2 – līdz 2019. gadam, kas nozīmē desmit gadus pēc šā Protokola stāšanās spēkā, kas paredzama 2009. gadā un attiecīgi – divpadsmit gadus pēc šo valstu pievienošanās Eiropas Savienībai.

Šo iemeslu dēļ referents atbalsta nolīgumu un iesaka to apstiprināt.